

Quinta etas mundi

Augusta vindelicorū inclita et superioris germanie vrbs vetusta. Cuius originē aliqui quā vetustissimā ostendere cupientes sicuti ceteri mortaliū. Bentem sueuorū a Japhet descendente: eam primo inhabitasse. puinciā scribunt. Ibiq; eam condidisse vbi habundantia aquarū: salubris aer et alia oportuna de facili haberi possent. Venientes enim sueui ad retiam locū aptum considerātes: et ad tuendū natura munitū ob concursum duorū rapidissimorū flumiorū vinde et lici. hanc vrbs primo edificauerunt. Eamq; vindelicā a vinda et lico appellabant. Ea enim regio postea vsq; ad alpes vindelica dicebat. Uni uersaq; montana pars in orientē et austrū vergens a rmetis vindelicisq; tenet vt Strabo ponit. Eam autē more vetusto vallo ac fossā cinxerunt amāzōnes postq; europam inuaserūt sueuos sub marsepia insuetis armis et securibus pacutis ex hac vrbe cedere vsq; ad alpes coegerunt et desolatā reliquerunt. Cū hec ante cladē troie pacta sint. Eam ciuitatē ante troiam fuisse opinant. Et temporib⁹ exitus filiorū israhel de egypto ante romā quingentos et quinquaginta annos conditā asserunt. Quā quidē a troianis ortam dicunt Eligentes aut sibi deam Zisam quā cererē fuisse opinant. A qua hec vrbs zizaria dicta. Cuius templum vsq; ad tpa romanorū inuolutū pmansit. Id vetustate collapsus nomē collis seruauit. Qui ab incolis Eysenberg hodie vocitat. Per vindelicos deinde ac rethos florentissima cū muris ac ppugnaculis facta. A romanis plurima bella ppeffa est. Cū libertatem semp optaret: se a romanis vindelici alienarūt. Ideo diuus Octavianus Augustus Titū Enniū p̄torē cum legione marcia: ac alijs ducibus in eos misit. In qua Auar bogudis regis filius adolescens in armis apud grecos et latinos peritus. Et Varro tribun⁹ militum claruerūt. Hi ciuitatem in fine estatis multitudine romanorū obsessam varijs affecerunt incommodis. In ea oppugnatione Auar grecus occiditur. Et in vico criechisaueron vbi sepultus fuit tale epigramma reperitur. His nomen terris bogudis dat regia proles. Grecus auar pecudis de sueuis more littatus. Perijt et p̄tor cum legione marcia vt pauci superessent in ea clade qui rem gestam recitarent. Locoq; cedis nomen dedit perdita legio in media nunc ciuitate perleich dicta. Ideo scribitur. Indicat hic collis romanam nomine cladem. Marcia quo legio tota simul perit. Varro quem verrem nominant amne

transmisso in paludibus se occultans lacui vernense nomen dedit. Is postea consul sicilie infeliciter obiit. Et ut Suetonius refert q̄ Octavianus Augustus omnes graues ignominias cladesq; duas omnino nec alibi q̄ in germania accepit. Iolianam atq; varrianam. varrianā pene exicibilem tribus legionibus cū diuice legatisq; auxilijs cōmunibus cesis. Deinde augustus p̄ Liberū Nerone (Cum Drusus frater ei⁹ renales regiones aggressus est) post varrianā cladē effluxo triennio vindelicos deuicit atq; urbem eoz̄ inuinitam reddit. Et ut verba strabonis libro quarto affirmāt. Tribus romanoz̄ milib⁹ cesar augustus missis urbem Augustam habitandā tradidit. quo in loco varro castra iam habuerat. Clandius Drusus tamen eā postea instaurauit. Muris ac turribus ampliavit. Cūq; auspicijs Augusti victa et aucta erat in honore augusti Octauiani Augustam appellauere. De his bellis Oratius in odis mentionē facit. Videre rethi bella sub alpibus drusum gerentē vindelici. Quibus mos vnde ductus p̄ omne tempus amazoma securi detras obarment rē. Cum aut̄ Sueui qui potentia et hominū frequentia reliquos antecellūt. hanc urbem p̄ tutissimo elegerūt. Deinde in romano imperio stabilis ac fidelis p̄mansit magnū incrementum habuit ac multa prisce vetustatis monimenta in ea relicta sunt. Anno aut̄ salutis quarto et quinquagesimo sup̄ nōgentesimū et vltra vngari germaniā et sueuiam vastantes Augustam obsiderūt: varijsq; cladibus noricos rhetos ac sueuos affluerunt. Otto primus impator aduersus eos pluribus diebus decertauit. Eosq; tandem ad internitionē prope Augustā deleuit. Tres quoq; in eo prelio eoz̄ regulos captos a militib⁹ suis ad eū p̄ductos cum ob clementiā seruare conaret. Sueui (eo nolente) suspensio necarunt. Cecidit in eo bello Diopoldus comes frater sancti Adalrici et Regniboldus fili⁹ sororis sue. Deinde diuus Adalricus episcopus urbem illustriore fecit. et eccliam sancte Affre instaurauit. Que olim ab Attila et nūc ab hunis lesionem sensit. Et eccliam sancti Johannis et sancti Stephani cōstruxit. Ornatq; hec imperialis ciuitas publicis et priuatis edificijs pulcherrimis. Et p̄sertim basilica ep̄ali ampla beate Marie virgini dicata. Et cenobij sancti Adalrici ordinis diui Benedicti in quo corpus eiusdē sancti ep̄i et Simperti ac beate Affre martiris ac plurimoz̄ sanctorū p̄cipuo honore obseruant; qui auguste varijs ob tormentis martiriū p̄meruerūt

Res soles post morte Julij Cesaris sequenti die exorti sunt et apparuerunt in oriente: qui paulatim in unum corpus solare redacti sunt et in eundem orbem conuenerunt: significantes dominum Lucij antonij et M. antonij atque Augusti in una monarchia reducendum: vel potius quia noticia trini et uni dei toti orbi futura iminebat. Hos quoque aranti in suburbano rome locutus est: dicens frustra se urgeri quia in breui magis homines desituros esse quam frumenta.

Bibliotheca toto urbe terrarum notatissima. 40. milium librorum in egypto comburitur. Ibi accurata diligentia in colligendis libris per veteres laudatur. Nam aristoteles et bibliotheca et scola Theophrasto reliquit. Et primus fuit (ut Strabo arbitrat) qui libros congregauit: et egypti reges bibliothecae ordinem docuit. Deinde Theophrastus neleo tradidit. Neleus sepsim detulit ad hoies imperitos: qui libros inclusos ac negligentes compositos tenebant. Ptholomeus quoque philadelphus maximum numerum librorum collegit. Et ut Seneca tradidit. xl. milia librorum alexandriae arserunt pulcherrimum regie opulentiae monumentum: sicut et Lium qui elegantiae curaeque regum egregium id opus ait fuisse. Non fuit elegantia illud aut curae sed studiosa luxuria: imo nec studiosa quidem quam non in studium sed in spectaculum comparauerant: sicut plerisque ignavis etiam seruiliu litterarum libri non studiorum instrumenta sed cenationum instrumenta sunt.

Salustius

Salustius romanus historicus ac philosophus Ciceronis emulus rome claruit. Is fuit nobilitate veritatis insignis historicus quippe qui de bello catilinario: necnon et de bello iugurthino libros edidit celebres: ac nonnullas scripsit epistolas.

M. Varro

Varro vico atice et narbonensi provincia natus rome in precio plurimus fuit eruditissimus quidem et acutissimi ingenij vir: atque in omni seculari eruditione peritus: qui annu agens. 35. grecas litteras cum summo studio didicit: hic vir doctissimus undecumque qui tam multa scripsit: quam multa vix quaeque legere credamus: hic quoque teste Plinero innumerabiles edidit libros inter quos. 413. antiquitatum precipui: quos in res diuinas humanasque diuisit. Edidit insuper et librum de lingua latina: et librum morale: de quo finiam ponimus hanc. Amici diuitum paleae sunt circa grana. Vis (inquit) experiri amicis: calamitosus fias. Scripsit et librum de deorum cultu. vixit annis. 90.

Virgilius Maro

Virgilius maro poetarum princeps natione mantuanus parentibus modicis fuit et praecipue patre marone. Natus est Cn. pompeio magno: et M. licinio crasso primo consul. iduum octobrium die in pago qui andes dicitur: qui est a mantua non procul. Mater eius maia se enixam laureum ramum somniauit: haud dubiam spem prosperis geniture. Initium etatis cremone egit: sumpta virili toga medianum: inde paulopost neapolim transiit: vbi cum litteris et grecis et latinis vehemētissimam operam dedisset: tandem omni cura omnique studio indulsit medicine et mathematicis. Quibus rebus cum ante alios eruditior peritiorque esset: se in urbes contulit: vbi ab augusto acceptus fuit: et illius pollioni comedauit. Corpore et statura fuit grandis: aquilino colore: facie rusticana: valitudine varia. Namque plerumque ab stomacho et faucibus ac dolore capitis laborabat. Quaeque ab augusto petijt repellam habuit nunquam. Parentibus quot annis aurum ad abundantem alitum mittebat: quos iam grandis amisit. Multa scripsit priapeiam culicem moretum deinde buccolicam postea georgicam in honore mecenatis nouissime eneidem. Obijt denique brundisij anno etatis suae. 52. Cuius ossa in via puteolana neapolim translata intra lapidem sepulta sunt: vbi inscriptum est. Mantua me genuit: calabri rapuerunt: tenet nunc parthenope: cecini pascua rura duces.

Horacius Flaccus

Horacius poeta laudatissimus: patria venusinus: patre libertino natus: fuit statura breuis: rome liberalibus litteris eruditus: deinde athenis doctissimus euasit: familiaritatem. M. bruti qui cesarem occidit adeptus: factus ab illo tribunus militum contra M. antonium et augustum cum victus fuisset brutus ex clade aufugit. Cui postea augustus mecenatis gratia pepit. Liberatus ad poetica se conuertit. Scripsitque odas poetria et eplias. Et cum optimis studiis innumerabiles diuitias cumulasset. tandem rome moriens augustum instituit heredem. Obijt sed etatis suae anno apud mecenatem sepultus.

**Caes Julius
Cesar**

Octavianus Augustus

Marcus Antonius

Quius iulius cesar lucij filius. Annū agens sextūdecimū patrem amisit: questor iuliā amitā vxorēq; corneliā defunctas laudauit e more p rostris edilis pter comitiū ac forum basilicasq; etiā capitolū ornauit. Ex p̄tura deinde sortit' hispaniā cū bibulo cōsul creat' inito honore prim' omnū insti- tuit. vt tazsenat' q; populi diurna acta conficerent' z publicarent'. Sub id tem- pus calphurniā. L. pisonis filiā successuri sibi i' p̄sulatu duxit vxorē suāq; iuliā Cneo pompeio collocauit. Gessit deinde nouem annis bella p omnē fere galliā que a saltu pyrrhene alpibusq; z monte gebēna fluminib' rheno z rhodano cō- tinef. Eodē t̄pis spacio matrē primo deinde filiā: nec multo post neptē amisit. cōfectis bellis quinq; triumphauit. primū z excellētissimū egit gallicū: sequen- te alexandrinū deinde ponticū: primū africanū: nouissimū hispaniensem. edi- dit spectacula varij generis. fuisse tradit' excelsa statura colore candido teretib' mēbris ore paulo pleniorē: nigris vegetibusq; oculis valitudine p̄spera: nisi q' tpe extremo repente aīo linqui atq; etiā p somniū exterreri solebat: habitauit primo in suburro modicis edib': post pontificatū maximū in sacra via domo pub. In obeundis expeditionib' dubiū caucior ne an audacior. Compositis vbiq; ciuilib' bellis vrbis z orbis monarchiā tenuit. Et olimpiade. i 83. roma- nis impare cepit. z impauit annis. 4. mensib'. 7. A quo deinde romanoz prin- cipes cesares appellati sunt. Cū aut' cōtra morē libertatis honores ex sua liber- tate p̄staret. cōspiratū est in eum a sexaginta ampli'. L. cossio. M. q; z decimo- bruto. Et tñ futura cedes euidentib' p̄digijs denūciata est. Cūq; in capitolium applicuisset p̄spirati specie officij circusteterūt. a quib' trib' z viginti vulnerib' cōfossus est. Hunc vite exitū cesar habuit anno etatis sue. 56. Cui' corp' in cam- po marcio p rostris combustū est. p̄cussorum aut' fere neq; triennio quisq; am- plius supuixit. neq; sua morte defunctus est.

Octavianus Augustus patre Octauio senatore genit' nat' est. M. L. cice- rone z Antonio p̄sulib'. ix. kal. octobr' paulo ante solis ortū. In quarto anno patrē amisit. duodecimū agens annū auiā iuliā defunctā p concione lau- dauit. quadriennio post virili toga sumpta: militarib' donis triumpho cesaris af- fricano donat' est. Bella ciuilia quinq; gessit. mutinēse: philippēse: parusinum siculū: attiācū. Ex quib' primū z nouissimū aduersus marcū antoniū. Secun- dū aduersus brutū z cassum. Tercū aduersus antoniū triūuiri fratrē. Quartū aduersus sextū pompeii filiū. Iniciū hor' z causa fuit ob necē auūculi iulij. Bo- munit q; cōtabriā: aquitaniā: p̄anoniā: dalmaciā cū illirico oī Item rhetiā z vin- delicos z salassos gentes alpinas coercuit. z dacoz incursiones trib' eoz duci- bus cū magna copia cesis. Germanosq; vltra albim flumiū summouit. Aliasq; nationes male quietas ad obsequium redegit. Publica opa plurima extruxit. Spectaculoz z assiduitate z varietate z magnificētia oēs antecessit. Sponsas habuit adolescēs. P. seruili filiā. Sed recōciliat' antonio p̄uignā ei' claudiam duxit vxorē. vix duz nubile ac similtate cū fuluīa socru exorta intactā adhuc scri- boniā in m̄rimoniū accepit cū qua diuortiu fecit. Ac statim liuiā drusillā m̄rimo- nio tiberij neronis z quidē p̄gnantē abduxit. dilexitq; vnice ac p̄seueranter. ex scriboniā iuliā. ex liuiā nihil liberoz tulit. Juliā primū marcello deinde vt is obiit. M. agrippe nuptui de- dit. Nepotes ex agrippa z iulia tres habuit z neptes duas. Forma fuit eximia z p oēs etatis gradus ve- nustissima. oculos habuit claros z nitidos. capillū leuiter inflexū z sufflauū: supcilia cōiuncta: mediocres aures: nasum z a sūmo eminentionē z ab imo deductiorē. Colozē inter aquilū candidūq; staturā breues Eloquētiā studiāq; liberalia ab etate prima cupide z laboriosissime exercuit. Multa varij generis prosa oratione cōposuit. Deniq; cū de oriēte victor reuersus esset. tūc primū August' eo q' rempub. auxerat cō- salutat' est. Et extunc summā rerū ptātem quā greci monarchiā vocāt adeptus est. A quo postea Augusti romanoz reges appellati sunt. Auxit ornauitq; romā edificijs multis: isto gloriās dicto. Urbem latericiā repi: marmoreā relinquo. Impauit annis. 56. Janū quirinū semel atq; iterū a cōdita vrbe ante memoriā suā clausum: terrā mariq; pace parta interclusit: p que pacis tpa Saluator n̄r ih̄s xp̄s nasci voluit. Is tan- dem nole succubuit oib' dimissis in osculis liuie z in hac voce defecit. Liuia n̄r cōiugij memor viue ac va- le sortitus exitū facile z qualē semp optauerat Anno etatis sue. 78.

Marcus Anton' cōsul a senatu hostis adiudicat' missi ad eū psequendū pansa z hirc' z octavianus adolescēs. Deinde cesar cū Antonio pacē fecit. ac sic inter eos diuisa est respu. vt August' hispanias gallias z italiā teneret. Anton' asiā pontū z oriētem. Is postea repudiata sorore cesaris Augusti octa- uiani Cleopatrá reginam egypti duxit vxorem. cōmouitq; bellūz ciuile dum cupiditate muliebri optaret vrbe regnare. victus est ab augusto nouali pugna apud acciū qui locus in epiro est. ex qua fugit in egyptū z desperās rebus cum oēs ad Augustum trāsiret ipse se interemit. sicq; egyptus per Octavianum impe- rio adiecta est.

solus domi-
est vocatus
i domni. unde
est dominum
oliva etc. Et
dicitur benedi
etc.

Sibylla tiburtina vates p̄cipua: cui p̄p̄riū nomē al-
bumea fuit: in italia floruit z multa p̄dixit. z qz ti-
burre ciuitati iuxta amōis ripas vt dea colebat: iō tibur-
ana dicta fuit: i gurgite ipsi flum̄is cur simulacrū tenēs
i manu librū inuētū fuit: hāc august⁹ octavian⁹ (cū rōanī
ei diuios honores exhiberēt) p̄suluit. Que p̄ triū dierū
ieiuniū m̄dit ea q̄ diu⁹ augustū⁹ refert: iudiciū signū tell⁹
sudore madescet. E celo rex adueniet p̄ secula futur⁹. Et
sūt. 27. versus q̄rū vltim⁹ est. Decidet e celo ignisq; z sul-
phuris amnis: quoz capitaliū l̄re teste eodē: hūc sensum
reddūt: ihs x̄ps dei fili⁹ saluator. Quib⁹ dicti illico (vidē/
te augusto) celū apertū est: z nīm⁹ splēdor irruit super eū
Viditq; in celo pulcherrimā virginē stantē in altari pue-
rulū dauilātē: q̄ visa repēte z vocē audiuit dicētē: hec ara
filiū dei est: atq; ita august⁹ in thalamo suo existēs: h̄ au-
diēs z vidēs in terrā p̄cidit z deū adorauit. Quāobrem
august⁹ deū se appellari oīno recusauit: q̄ i loco postea ad
rei mēoriā templū sub titulo sc̄te marie v̄ginis in ara celi
edificatū fuit: quē locū ordo b̄ti fr̄acisci excolendū nunc
possidet. Alii describūt eā nō senem cū veste rubea: z pel-
le hircina in humeris cū capillis dispersis in manu h̄ scri-
ptū tenentē. Nascef x̄ps in bethleē: annūciabit in naza-
reth egnāte thauo pacifico fundatore quietis. O felix
illa mater cui⁹ vbera illū lactabunt.

Rodigia in n̄tate x̄pi visa. olei fons (vt eutropi⁹ z
alii testant) Rome e taberna meritoria in trāstiberi-
na regione ex terra p̄ totā effluxit die: denūcians christi gratiā omnib⁹ gentib⁹ datam: quo etiā die aure⁹
circulus circa solē apparuit: romuli quoq; statua z templū pacis corruere.

Quidius naso poeta

Quābl. ouidi⁹ naso sulmonēs̄ clarissim⁹ poeta hac tēpestate rome claruit: z mul-
ta cōscripsit: hic ex sulmone hucioz oppido ortū habuit: vt ipse testat: sulmo
mibi patria est gelidis vberim⁹ v̄ndis: miliāq; nonies distat ab vrbe tēcē. Is ap̄d
athenas p̄mo poeticā: deinde philosophicā disciplinā optie didicit: veniēsq; romas
apud augustū cesarē z vita z carmine plurimū valuit. Sed multoz post dierū curri-
cula anno etatis sue q̄nq̄gesimo ab eodē augusto in pontū insulā apud sarmatas re-
legat⁹ est: de hoc in libro de ponto ait. Naso min⁹ prudēs artē diuin tradit amādi. co-
ctine triste precū magister habet. Cui⁹ quippe mores ea erant facilitate qua z car-
mina. Tandē anno. 5. imperii Tiberii cesaris: etatis v̄o sue. 54. obiit.

Tit⁹ liu⁹ patavin⁹ magn⁹ z historicoz tam grecoz q̄ la-
tinoz p̄iceps. anno. i. 6. ān x̄pi aduētū rome claruit. Et
Hieronym⁹ diu⁹ ex verbis plini de eo scribit. Ad titū liuū lacteo fonte manantē de
vltimis hispanie galliarūq; finib⁹ quosdā venisse nobiles legim⁹ vt quos ad cōtem-
plationē sui roma nō traxerat: vni⁹ hois fama p̄duxit. habuit illa etas inauditū oib⁹
seculis celeberrimūq; miraculū: vt vrbe tantā ingressi: aliud extra vrbe q̄rerent: hic
ab augusto honorib⁹ z diuiciis honorat⁹ fuit diligentissim⁹ historiarū indagatiz: cen-
tum z decē historiarū libros p̄scripsit. Cui⁹ operū maximā partē (t̄poz malignitate)
amissim⁹. Vixit annis. 80. z q̄rto imperii tiberii cesaris anno pataviū obiit: z ibidez
sepult⁹. Cui⁹ sepulchrū adhuc i diue v̄ginis Justine vestibulo extat his titulis ador-
natū. Ti. liu⁹. Ti. fi. q̄rte legiōis: Aliis cōcordialis patavi sibi z suis oib⁹. Et ossa
cū postea inuēta fuissent veneti qui p̄torziū ipsi⁹ vr̄bis cōcrematū instaurauerunt in
cōspicuo ipsi⁹ fastigio collocauerunt.

Valer⁹ maxim⁹

Valeri⁹ maxim⁹ roman⁹ p̄bus z orator luculentissim⁹. Anno. i. 5. ān x̄pi aduētū
rome clar⁹ fuit: ac augusto cesari charissim⁹ habit⁹: q̄ inter cetera libros nouem
f̄mone luculentissimo cōposuit sc̄z de dicti factisq; mēozabilib⁹ viroz: q̄ ap̄d romāos
z grecos habebāt illustres: addēs etiā ex p̄p̄riis nōnulla
ad virtutū cōmēdationes viciozq; detestationē pertinētia
Ex qb⁹ hāc mēozabile excerptim⁹ s̄miam. Lento em̄ ḡdu ad
vindictā sui diuina p̄cedit ira. tarditatēq; supplicii gravita-
te cōpensat.

Solinū q̄z historicū z oratorē grauissimū tempestate
sistac ex libris ipsius floruisse conijcim⁹. cū z ipse col-
lectanoz librum optimū edidit. z ad augustū cesarē rome obtulit. In quo similif
terrā pingit ac vrbiū distantias z loca multa mensurat. Eūq; librū collectaneū id
est de mirabilibus mundi appellauit.

Tit⁹ liu⁹ historie

Solinus

Strabonē etiaꝝ historicū ⁊ geographicū ac pbm: necnō homerice maiestatis
S
expositorē (vt qbusdā placet) natione cretesem hisdē tpiꝝ illustrē fuisse ex
opibꝫ suis inuenimꝫ. qui cuz doctissimꝫ vir eēt ⁊ magnaz rez cognitione peritissimꝫ
haberef. Inter cetera sue virtutis monimēta de geographia mundi decem ⁊
septē libros ppulchros edidit. In quibꝫ vel omiffas vel neglectas ant vetustate
oblitas orbis ptes ad vnguē restituit. Et diligētissime designauit: pplos nationes
res gestas: mōtes: maria: ⁊ eoz termios ante oculos nros clarissime posuit.
hic ex mitridatis regis sanguie maternali linea originē duxit. Cuiꝫ clarissimū opꝫ
dū latinis incognitū Nicolaꝫ papa qntꝫ p gregoriū Typernatē trāfferri i pte vo
luit. Reliquū vō opis manū videlz europā guarinꝫ veronēsis absolutū reddidit

Strabo

Joachim

Anna

Anna mulier hebreꝫ isachar iudei filia in cōiugiꝫ ioachim viri
A
sanctissimi de tribu sua tradita. Cū diu sterilis ⁊ sine ple sterilis
set: post multas orationes ⁊ lachrimas angelica monitione premissa
Mariā futurā dei genitricē genuit filiam. Qua pcreata mox ioachim
viro defuncto: nupsit alteri viro noie Cleophe. de quo etiā alteraz ma
riam Cleophe suscepit filiā. Cleophas aut mariam filiastrā pdictā io
seph copulauit vxorē. Sed ⁊ mariā filiaz suam Alneo tradidit vxorē
ex q̄ nati sunt Jacobꝫ albei Symō chananeꝫ ⁊ Judas thadeꝫ. Mor
tuo q̄z cleopha anna tercio secundū legem moysi alteri viro noie Sal
lome nupsit. ex q̄ terciꝫ filiā noie mariam solome genuit. que tandem
sebedeo despōsata. Jacobū maiorē ⁊ Johannē euangelistā pepit fi
lios. Hec q̄ppe anna sororē noie ysmeriā habuit de qua nata est Elisa
beth iohannis baptiste mater. Anna cum in preceptis ⁊ in vijs dñi
toto tpe vite sue ambulasset plena dierū quieuit in dño.

Ev. et Salina
Joachim de
sata fuit. nec
obstat quod
ros nōt euper
plures q̄ quia
defectu Lin
ha Graeca pto
quo f. h. r. e. o. u.
conobrimos uoc
ut s. h. r. cap. 12
gan. Et Aug. in
tra. x. v. d. e. r.
super eo Laure
de pont. Tom
rethorionum
casu 63. An. d. f.
m. h. r. d. p. a. r. a. t.
habuerit mari

Zacharias hebreꝫ de vico abia sacerdos ⁊ ppheta dñi diui Jo
hannis baptiste genitor vir totꝫ sanctitatis exemplar Eliza
beth virginis marie cōsobrinā duxit vxorē. Ambo quidē in
nocētia pietate ⁊ grā sanctissimi. Qui cum diu steriles fuissent: ⁊ iam
Elizabeth pcessisset i dies suos: ⁊ muliebria ei fieri desuissent. dñs eo
rum orationibꝫ pmotꝫ: filiū tandē noie Johannē baptistā dedit. Nas
cū zacharias in ordine sacerdotio fungeret ⁊ incensum adoleret. So
lus templum dñi ingressus vidit in dextera parte altaris incensi ange
lum. quo territo ait angelus. Ne timeas: vxor tua sequēti anno pariet
tibi filiū ⁊ multi in eiꝫ natiuitate gaudebūt ⁊ erit magnꝫ coram dño.
Vinum ⁊ siceram nō bibit. Zacharias ait: ego iam senex sum ⁊ vxor
mea pcessit in diebꝫ suis. Angelus incredulitatis signū dixit: qz mutꝫ
eris quousq; hec implebunt. Zacharias templi fores egressus cum
nec loqui posset intellexerunt eum visionē vidisse. abiēs in domū suam ⁊ statim Elizabeth concepit. ⁊ pre
verecundia quinq; mensibꝫ se occultauit. In sexto deniq; mēse Maria virgo ⁊ dñi mater a spiritus sancto im
pregnata ad salutandā eam prexit. Cuiꝫ salutationē sensit Elizabeth. exultauit infans pre gaudio in vtero
eiꝫ. Deperit deniq; filiū Elizabeth ⁊ vicini ⁊ cognati ei cōgratulabant. Cū die octaua circūcideref puer:
innuerūt patri que vellet vocari eum. Accipiesq; calamū scripsit. Johannes est nomē eiꝫ. ⁊ cōfestim aptus
est os eiꝫ ⁊ pphetauit dicēs. Bñdicitꝫ dñs deꝫ isrl ꝫ. Tandē in oī sanctitate vt ppheta defunctꝫ est.

Zacharias. Elizabeth

Maria virgo

Maria beatissima ac gloriosissima dei genitrix: virgoq; ppetua ex radice
Iesse exorta. Anno. 28. imperij Augusti in nazareth ciuitate Iuda patre
Joachim: matreꝫ Anna nascit. Puella siquidē elegātissima oimq; ocu
lis admirabilis. quā cū mater ablactasset: tercio etatis sue anno iuxta votū tēpli
seruicio cū reliq; virginibꝫ manciparūt. quo in loco pter etatē sicut ceteras nobi
litate ⁊ pulchritudine pcellerat. ita ⁊ doctrinā ⁊ sancte viuēdi rōnē ab ipsis tene
ris annis ⁊ exemplo ⁊ lectione didicit. adeo vt breui ⁊ religione ⁊ sanctitate: nec
nō ⁊ humilitate tuz in rebꝫ diuinis tuz in humanis reliq; sacris virginibꝫ fieret
incōperabilis: quāobzē deꝫ delegit eam in matrē incarnationis filij sui. Et cū tre
decimū etatis sue expleffet annū diuino disponēte cōsilio Ioseph de tribu sua cō
nubio cōiuncta fuit. Qua despōsata cōfestim angelꝫ Gabriel in nazareth ad eam
venit ⁊ magno lumine coruscans virginis thalamū venerabiliter intrauit. ⁊ eam
his verbis salutauit. Ave grā plena dñs tecū. Adiecitq; Inuenisti grāz apud dñm. Ecce cōcipies ⁊ paries
filiū ⁊ vocabis nomē eiꝫ ih̄m. Ad hec maria. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm verbū tuū. Et subito verbū caro
factū est. Quibꝫ gestis repēte ad Elisabeth visitādā prexit: vbi p tres mēses pmāsit. Ibiq; mirificū cecinit
carmē. Magnificat aīa mea dñm. Edito itaq; Iohanne baptista. Maria iam grauida domū redijt. qd vbi
Ioseph vir eiꝫ didicisset eam esse pregnantē: decreuit ipam occulte dimittere. Sed eo hec cogitāte (vt Ma
theꝫ ait) Angelꝫ dñi p somnū ipm monuit q̄ natū in eo erat hoc de spūscō esse ptestatꝫ est. Reliq; vō beatis
sime virginis marie gesta ⁊ obseq; ⁊ actus vite eiꝫ vsq; ad passionē filij eiꝫ. ex euangelio colligi possunt.

Quinta etas mundi

Iohannes baptista xpi ibi precursor ex scilicet parentibus Zacharia et Elizabeth natus. vir ab ipso matris sue utero sanctificatus. et inter mulierum natos (domino testante) non surrexit maior isto: quippe propheta et plus quam propheta fuit cum christum redemptorem digito monstravit dicens. Ecce agnus dei et is transactis infantie annis et tenellus et parentibus antiquis unicus ob amore celestis patrie beremum petiit. Post hec cum trigessimam vite sue annum attigisset duodecimo imperij Tiberij cesaris anno procuratore potio pilato iudea factum est verbum domini super eum in deserto. Et venit in omnem iordanis regionem: predicans baptismum penitentiae. eam ob rem multis ad eum concurrentibus singulis quibuscumque interrogantibus: convenientia dabat responsa. Demum ab herode antipa paulo ante predicationem christi captus carceri mancipatus. Arguebat enim ipse dicens. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Et illa instigante per annum pedore carceris et maxima inedia eum macerari fecit: post annum adveniente die natalis herodis convocavit cunctos gallilee principes et nobiles ad convivium: quibus epulantis herodiadis filia vocata gestavit ac saltavit: et sic placuit regi: quod iuramento pollicitus est dare quocumque postulasset: a matre promissa: petiit caput Iohannis in disco. Rex contristatus propter iuramentum dum missis spiculatoribus decolari eum fecit.

Decollatio sancti Iohannis baptiste precursoris domini.

Linca cristi Joseph.

Antea vite uirgine marie

Despolatio uirgine marie.

Annunciatio dominica.

Sexta seculi etas nato dño nro ihesu xpo inchoata est. In principio qdragesimi secūdi anni imperij Augusti cesaris: pmo z trigesimo regni herodis alienigene. ac tercio anno centesime nonagesime tercie olimpiadis. Ab vrbe cōdita. 759. A captiuitate iudeoz. 545. A dauid regno 1029. A nitate abrahe. 2015. A diluuiōe noe: 2957. Ab adam. 5199. A cōceptione iohānis baptiste mēse sexto. Durabitq; p temp^o totū qd gre appellat. Et ptracta est a xpi ihesu bñdita nitate vsq; in temp^o pñs p annos mille qdringētos nonagintaduos. Dabebitq; decursus vsq; ad tpa antixpi: aut ad cōsumationē seculi: que nulla generationū aut tpoz serie certa: sed veluti decrepita totū mūdi morte erit finieda: hāc etatē vt scriptū est quidā ab incarnatiōe xpi incipiūt: quidā a baptismo xpi ppter vim regeneratiuā aquis datam iam circūcisiōe terminata. Alij aut a passiōe: quia iam aperta est paradisi portā: z inchoata est septima quiescentiū. Et ex hac sexta etate origine ac fundamētū: christianū imperium z summum pontificiū cum laude habuerunt.

*Opinio
et aliquorū
rūd refutandū
vt 5. 94. fol.
Corinus super
ad cap. 4. versu
subtraque dicit
bet aliam fūst
nionem filius*

Marianes regina hebreoz filia aristoboli ab herode viro suo ob iudiā occidit. Nā vt ioseph^o ait tāte tamq; inuise pulchritudis clara fuit: vt nō solū eo tpe formositate femias anteire crederet s̄ celesti arbitraret imago. Tandē a matre z sorore herodi accusat qd effigiē suā ad octavianū trāsmisisset: vt i sui desiderū puocaret qd cū crederet herodes; capitali snia eā occidi iussit.

Non defuit princeps ex iudeis vsq; ad hūc diem: quo primum acceperunt hunc herodem alienigenā. Tempus quippe erat vt veniret ille cui repromissum erat: quod nouo pmissus est restamēto: vt ipse esset expectatio gētiū. Cessauit ḡ ac merito eoz vinctio: hoc est imperiū: qz ex danielis snia sanct^o sctoz venerat.

Berta eras mūdi

Ihesus xpus dei fili⁹ saluator⁹ ⁊ redēptor⁹ noster. Imperij Augu-
sti cesaris qui tuz orbi impitabat anno qdragesimosecūdo. Ciri-
no tuz preside: vniuerso orbe pacato i bethleem iude nascit⁹ quē
Maria virgo angelo annūciatē ex spūs sancto cōcepit ⁊ pepit ad abolen-
dā humani generis labē ppter primoz inobediētā cōtractā. Qui nascē-
do variēdo moriēdo resuscitando ⁊ in celū ascēdēdo vt deū se ostēderet
multa ⁊ inaudita miracula fecit. Quoz primū est qd tam mirabilis na-
tus sit. Et angeli in celo cantauerunt Gloria in excelsis deo. ac pastori-
bus gaudiū magnū angeli euangelizauerūt dicētes natū esse mūdi sal-
uatorē. Deinde octaua die delat⁹ fuit in templū circūcisionis grā ⁊ ihe-
sus appellat⁹. Postea tredecima die magi ad eū adorandū trib⁹ mune-
rib⁹ in syriā p̄xerūt: stella duce. Hūc deinde puerulū die qdragesimo
mater in tēplū detulit. quē symon vir iustus in vlnis suscipiēs saluatorē
pfitēdo ait. Nunc dimittis serū tuū dñe in pace ⁊c. Inde post quietē
Joseph ab angelo admonit⁹ vt eū cū matre in egyptū trāfferet cū futu-
rū esset vt herodes pueros occideret. Ibi vsq; ad obitū herodis cōmo-
ratus. Inde in ciuitate nazareth habitare cepit: ppter quod nazarenus
appellat⁹ fuit. Cetera ex familiarissima euāgelij historia patēt.

Procuratores Iudee
Archelaus

Componius

Marcus

Annius

Valerius

Pontius pilatus

Archela⁹ magni herodis fili⁹ p̄re sub
lato regit annis. 9. Ipsuz august⁹
ob p̄ris amorē cū ceteri⁹ fratrib⁹ maxio sp
honore p̄secut⁹ fuit. Tandē accusat⁹ ab au-
gusto apud viennā allobrogū ciuitatē rele-
gat⁹ fuit. ⁊ fines ei⁹ in puiciā redacti sunt.

Christus ihs agēs duodecimū annū
cū parētib⁹ ad diē festū celebrādū
hierosolimā de more petijt. Ibiq; i tēplo
duz inter sacre legis doctores nexus ambi-
guos solueret nō de⁹: s̄ admirādē indolis
puer ab eis credit⁹ est: parētes v̄o inde ab-
euntes cū puez subseq nō viderēt sollicitu-
dine pleni ad tēplū redeunt: eūq; inter sa-
cre legis doctores sciscitatē iuenerunt. a q̄
bus bene monit⁹ in patriā cū eisdē reuer-
sus est. ⁊ subditus fuit illis.

Componi⁹ q̄ cirini collega fuit ab au-
gusto: p̄ archelaus mittit⁹ pcurator.

Marcus cōponio romam reuerso suc-
cessit. sub quo salome soroz herodis
defuncta fuit.

Anni⁹ ruffus successit marco. s̄ q̄ mo-
ris august⁹ dño. i 5. annum agente.

Domin⁹ ihs cū 30. annoz etatē esset
ad apiendas vite eterne ianuaz. i ior-
danis alueo se a iohē baptizari voluit: sta-
timq; vox e celo intonuit. Hic est fili⁹ me⁹
⁊c. ipm audite. ⁊ spirit⁹ sanct⁹ in modū co-
lumbe sup euz mansit. deinde i desertuz du-
ct⁹. 40. dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ieiunauit: ⁊ postea
esuriit. Inde q̄s supat⁹ diaboli tētatiōib⁹.
Cum postea in templum venisset de eo vē-
dentes ⁊ ementes eiecit ⁊c.

Valeri⁹ roman⁹ ex illustri graccoz fa-
milia nat⁹ ano p̄mo impij Tiberij ce-
saris ab eo pcurator p̄ anniu ruffū i iudeā
mittit⁹: q̄ ingrāto suscepto p̄m apd iudeos
pōtificatū vēdere cepit. ⁊ p̄fuit annis. 9.

Plat⁹ natione gall⁹ ex lugduno vrbe
nat⁹ vir callid⁹ ⁊ facinorosus. Anno
i 5. impij Tiberij ce. valerio gracco p̄dicto
abrogato. iudee pcurator a cesare designa-
tus: p̄fuit ānis. i 0. Is suo ingenio iudeoz
vesaniā sup̄p̄sit: ⁊ postmodū eoz sugge-
stione ibm cruci affixit. deinde sibi timens
de ei⁹ doctrina morteq; admonere tiberius
curauit: q̄ eū in deos referēdū cēsuit: senat⁹
vetuit qd nō ad se p̄ri⁹ s̄ ad tiberius
sc̄p̄sisset: inde ppter iudeoz accusatiōes ab officio amot⁹:
apd lugdunū ort⁹ sui
ciuitatē p̄petuo exilio i opprobriū gēi sue relegatus fuit: ⁊ malo fine perijt.

Ann⁹ nasci a mūdi 1200

Ann⁹ 1220. Ann⁹ 12.

Ann⁹ 1229. Ann⁹ 20.

Ann⁹ 1233. Ann⁹ 24.

Tiberius claudius nero tertius romanorum imperator impavit annis. 23. et aliquot diebus. hic linie augusti uxoris filius: et ipsius octavianus preuignus et generus: nec non et heres fuit: de gente patricia claudia: inter cognomina et neronis assumpsit. Infantiam puericiamque habuit luxuriosam et exercitatum. nouem natus annos: defunctum patrem prostris laudauit: virili toga sumpta: agrippinam marco agrippa genitam duxit uxorem: sublato ex eo filio druso: quam bene conuenienter: rursusque grauidam dimittere ac iuliam augusti filiam cofestim coactus est ducere: non sine magno languore animi. Brutum fratrem in germania amisit. Data fuit sibi potestas tribunicia in quinquentium delegatus pacande germanie statim. Cum adueneret varrianam cladem temeritate et negligentia ducis accidisse: nihil non de consilio sentia egit. A germania in urbem post biennium regressus triumphum quem distulerat egit. Principatum diu recusauit. tandem quasi coactus et querens miseram et onerosam iungi sibi seruitutem recepit imperium. Postea corripuit consulares exercitus propositos quod non de rebus gestis senatui scriberet. Presidibus oneratas tributo puincias suadetibus rescripsit. Boni pastoris esse totum deditur: non de glutire. Externas ceremonias egyptios iudaicosque ritus persecuit. Expulit et mathematicos. In primis tuende pacis a latrocinis seditioque licentia curam habuit. Biennio continuo post adeptum imperium: pedem porta non extulit sequenti tempore preterquam in propinquas oppida nusquam absuit: deinde orbatum utroque filio quorum germanicus in syria: drusus rome obierat: secessus capanie petiit. Etey secreti licentiam nactus: et quasi ciuitatis oculis remotus: cuncta simul vicia male diu dissimulata tandem perfudit: ideo in castris propter nimiam vini auuiditatem per Tiberio biberi: per Claudio caldi: per nero nero mero vocabatur: pecunie parca ac tenax: neque opera vlla magnifica fecit: neque spectacula omnino edidit: filiorum neque naturalium drusum neque adoptiuum germanicum patria charitate dilexit. Corpore fuit amplo atque robusto statura quam iustam excederet: latior ab humeris et pectore ceterisque membris usque imos pedes equalis et congruus: colore erat candido: capillo penes occipitum summissiore: ut ceruicem etiam obtegeret: quod gentile in illo videbatur: facie honesta cum pregradibus oculis: incedebat ceruice rigida: plerumque tacitus: valitudine perserrima usus est. artes liberales studiosissime coluit. Composuit et carmen lyricum: scilicet et greca poemata. Et cum annis viginti tribus varie imperasset: neque inter malos omnino: neque inter bonos numerari posset: tandem in villa lucullana obiit: octauo et septuagesimo etatis anno. Sunt qui putant venenum ei a Caio datum lentum atque tabificum Et morte eius letatus est populus.

Linea Imperatorum
Tiberius

Linea pontificum
Annas

Cayphas

Quam valerius romanus a tiberio imperatore procurator in iudeam missus fuit. Is suscepto magistratu primus apud iudeos pontificatum vendere cepit. Et quoad presuit multos pontifices successiue posuit et amouit. Et primo quidem amanum a sacerdotio amouens: bismaelis iabi cuiusdam filium pontificem designauit: sed et hunc non multo post abiiciens. Eleazarum anne pontificis filium sacerdotio surrogauit. post annum vero hunc ab officio remouens. Simoni cuidam cemithi filio ministerium pontificatus tribuit. Sed non amplius et ipse quam unius anni spacio est perfunctus pontificatu. Quo animoto tandem Caypham pontificem maximum constituit. Virum arrogantem et aliene felicitatis inuidum. Hos autem duos pontifices euangelista commemorat Captus enim ihesus in ortu. Continuo per satellites ad annam primum ductus est: quia socer cayphe Et annas misit eum ad caypham Et quod se parem deo adiuratus responderat: blasphemauit inquit cayphas. et quo atrocius christi dictum videret: statim conscidit vestimenta sua: et ut eos ad christi condemnationem impelleret subclamauit. Reus est mortis. Cuius suasionem (ut sacra euangelii habet historia) Christus dominus noster morti traditus est.

Datus est christus ihesus anno mundi. 5230. Tiberii anno. 18. duobus geminis consulibus mense primo: qui nisan ab hebreis. a nobis aprilis nuncupatur. Inuidia enim sacerdotum procuratore a discipulo eius iuda venditus: deinde captus et accusatus fuit: presidis iussu delusus: virgis cesus ac flagellatus. et spues in facie eius colaphis eum ceciderunt: ac corona spinea coronatus sputis deturpatus. Ac denique cruci affigitur: et transeuntes amaris eum impetunt verbis: ubi cum sponte sua voce magna clamans spiritum emisisset: tremuit omnis terra: sol obscuratus fuit et velum templi scissum. Cuius mortui pectus: cum longinus miles qui parum videbat lancea perforasset: sanguis cum aqua mixtus exiit. Unde ecclesie vniuersalis salutis sacramenta sumpsere principia. Postmodum de cruce depositus: sepultureque traditus. Post die tertia veluti alter ionas de ventre ceti: sic ipse de ventre terre superata morte surrexit. et suis preordinatis sepe apparuit. Et e medio eorum cernentibus ipsis in celum ascendit. Nec ab hierosolymis morte subiit: cum is locus sacrificii dicatus erat et in medio terre habitabilis situs. Extra portas vero urbis: non sub tecto: ut et populo illi: et gentibus commune sacrificium sui corporis haberet.

Bexta etas mundi

Herodes antipas

Herodes antipas magni herodis fili⁹ post archelaū p̄dictū fratrem galilee p̄fect⁹ fact⁹; regnauit annis .24. Nam archelao e regno pulso: iudeoz re/ gnū in quatuor tetrarchias. i. ptes diuisum est. Et huic gallilea obuenit que est quarta regni pars: hic impiissim⁹ atq; crudelissim⁹ fuit. quia i ciues suos sicari⁹. in nobiles latro. in socios populatoz. in domesticos p̄do habebat. q̄p- pe plebis interemptoz erat: filioz occisoz: extraneoꝝ homicida: pp̄ioꝝ paricida vniuersa nempe p̄phanauit: qz sacerdotiū iudeoz oīno sustulit. oēm legē z ordi nē cōfudit. Nā cū philippi fratris sui vxorē cōtra legē duxisset. A diuo Jobāne baptista cūmonet illā dimittere. Quā obrem cū illū ob id occidere vellet: timuit plebem (quia sicut euāgelista ait) ab oib⁹ veluti verus p̄pheta habebat: sed illū cōphendens posuit in carcerē in castello macherūta. z paulo ante mortem xp̄i: caput ei amputare fecit. Hic etiā ihesum a pilato sibi missum in ir̄m suscipiēs: il lulum tandē ad eundē remisit. eo q̄ interrogat⁹ (vt Lucas scribit) respōdere no- lisset. Tandē a Caio cesare romā citatus. atq; a caio cū vxore herodiade hono- rifice suscepti fuissent. supuenit nunciū agrippe a quo intellexit magnā copiam armoz esse in suis ciuitatib⁹ z de multis couictus. apud Lugdunū galliarū vrbē relegatus. miserabiliter vitā finiuit. Vxorē autē sue qz soroz erat agrippe quē Sai⁹ maxime diligebat dedit libertatē redeundi vt haberet terrā suā. Ipsa vō comitata virū in exiliū ait se non dimissurū eū in aduersis cui cōcauerat in p̄speris. Et postea Sai⁹ galileā herodi agrippe dedit. qui deinde tres tetrarchias habuit.

Erant in iudea tres secte iudeoz a cōi reliquoꝝ vita z opinione distantes.

Phariseoz secta seu religio que t̄pibus ptolomei philadelphī surrexerat z hac tempestate ob sanctitatis ostētationē in ir̄m maximo in p̄cio (vt ex euā gelij historia elicere possum⁹) apud iudeos habita est. Qui ideo pharisei dicebā tur quia a ceteris habitu cōuersationeq; diuisi erāt. Cultu enī austeriore z victu parcissimo vtebant. Statutisq; suis mosaicas traditiones determinatēs: picta- cia chartarū in fronte. z in sinistro brachio de cathalogo inscripta. que philate- ria dicebant in legis memoriā gerebant. Simbrias quippe amplas spinis alligatas quib⁹ incedēdo pungerent deferebāt. vt memores mandatoꝝ dei fierent. hī vniuersa deo deputabant z marmene idest fato: p̄positis suis z maiorib⁹ na- tu nūq; cōtrariū r̄ndebāt: iudiciū dei futurū dicentes: aiā oēm incorruptā esse z mortuoꝝ resurrectionē sperabāt z p̄dicabāt. hi nāq; xp̄o dño nostro plurimū aduersabant z mortis eius conscij fuerunt.

Pharisei

Saducei

Saduceoz alia superat secta in iudea: sed nō eiusoē religionis z p̄cij cū pha- riseis marmenem negant. deū inspectoꝝ oīm dicētes. In arbitrio hoīm si- tum esse. vt bonū malūne gerāt. hi saducei corpoꝝ resurrectionē z angelos eē ne- gabāt. Ac aiās cū corpoꝝ interire putabāt. Solos quiq; libros moysi recipie- bant. Et qz seueri nimis erāt: nec etiā inter se sociales. Ob quā seueritatē sadu- ceos id est iustos se nominabant.

Esseoz quoq; alia ibidem vigeat secta atq; reli- gio qui vere in omnib⁹ monasticā agebāt vitam: nuptias fastidientes: nō quia cōiugia z hoīm successio nē perimēda censerent. sed cauendā intempantiā femi- narū: nullā earū fidē viro seruare putantes. Verū inter se mutuo amioze iūctissimi. Quin z diuiciarū cōtēpto- res z p̄mixtis facultatib⁹ veluti inter frēs vnū esse p̄i- moniū oīm ordinarūt vngēta nō curātes: squalozē de- decus putabāt. dūmodo i veste candida semp essent. designatos autē cōtum rerū pcuratores habebāt. Nulla eis certa ciuitas sed in singulis domicilia habebant Nec vestitū siue calceos mutant: nisi aut oīno cōscissis priorib⁹ aut lōgi t̄pis vsu cōsūptis. Precipue circa deū religiosi sūt. Ante solis ortū nihil p̄fani loquentes solē vt oriat̄ orantes. post vsq; ad quitā horā opantes. Rursus in vnū cōgregāt lintheis p̄incti: corp⁹ abluūt aq̄s frigidis: i cenaculū veniūt. neq; gustare queq; fas est nisi p̄i⁹ deo celebret oīo: post finē quoq; p̄adij vota repetūt. Hi q̄ppe hospitalitatē sūmo studio exhibebāt. Et apud eos edendi z potādi mod⁹ saturitate definit. Tuntul⁹ aut clamoz in eozum hospicijs nūq; audiebat. Sed sūmū silētū seruabāt: iuramētū habebāt p̄ piurio. Secte sue neminē adhibētes: nisi sub anni p̄batione receptū. cōpellebant qz iurare q̄ deo fidē hoīb⁹ iusticiā: z p̄ncipib⁹ obediētā seruaret. Et si cōtingeret ipsos aliqñ p̄esse: nūq; abuterent virib⁹ p̄tatis ad iniuriā subditoꝝ. Ad eoz aut iudiciū nō min⁹ qz centū p̄sone pueniebāt. quoz decreta postea imobilia erāt. Sabbatū adeo illibatū seruabāt: vt nec cibū illo die pararet. nec ignē accēderēt: nec aliq̄d vas transportaret: aut quasi aliū purgarent. Ceteri aut diebus cum vlabro in terrā fodientes demissa circūquaq; veste se contegebant: quādo aluū purgabāt ne radio solari iniuriā facere viderent: purgatoq; aluo terrā egestam sup foueam reducebāt: hos esseos seu esseos herodes antipas dū vixit honorauit. nec inhonest⁹ hmo de eis i sc̄pturis habet. hoc de phis iudeoz

Essei

Veronica

Veronica mulier hierosolimitana xpi discipula matrona quide scititate et pu-
dicia insignita: his tpi b^o a tiberio cesare p volusianū necessariū suū virum
strēnuū e hierosolima cum sudario xpi romam accersit. Retinebat quippe idē
cesar: vt quidā scribūt: magno infirmitatis morbo: q̄ cū primū mulierē sanctam
suscepisset et xpi imaginē cōtigisset ab oī infirmitate curat^o est. Ob qd̄ miratulus
ip̄a veronica ab ipso cesare magno in p̄cio deinde habita est. Ibidez em̄ vsqz ad
mortē cū petro et paulo aplis atqz clemēte pōtifice ecclias dei p̄stitues p̄seueravit
Hec ip̄a est quā dñs a sanguis fluxu fatigatā (vt sacra euāgelij h̄z historia) vesti-
mētī ei^o fimbriā tangēdo sanauerat. A quo etiā passionis ei^o tpe eadem imagine
vultus sui in signū amoris donata fuit. Ipsa aut̄ imago p̄niculo sic impressa de
mētī pōtifici et successorib^o ei^o ab eadē ex testamēto declarata. Nūc vsqz ibidez in
beati petri tēplo a xpi fidelibus maria cū religione inuisit. Quā et multi p̄ tpa ex
quisitis celebrare laudib^o. inter quas illa singularis habet que incipit. Sal-
ue sancta facies nr̄i redēptoris. In qua nitet species diuini splendoris. Impressa
panniculo niuei candoris. Dataqz veronice ob signū amoris rē.

Venarchus pbs peripatheticus vir mēozabilis. quē Strabo admodū iuue-
nis audiuerat. Tiberij tpi b^o apud seleuciā cilicie urbem diē obiit. Hunc
vero nō diu domi māsisse dicit: sed aut alexandrie aut athenis romeqz docendi
causa elect^o vsqz ad senectutē: magno i honore semp habitus fuit: sc̄binc augusti
cesaris amicitia vsus est: Sed paulo ante hec tpa a n̄qz mortē obiret vlti amisit.

Philo iudeus

Philo iudeus natione alexādrin^o vir quidē diser-
tissim^o p̄ hec tpa i p̄cio multo fuit: et multa elegā-
ter grauitergz cōscripsit. qui sua doctrina eloquentiaqz
appionis grāmatici temeritatē q̄ iudeos ab alexandri-
nis missus cōpescuit. Quāobrez mlti eloquētā ei^o admirātes dixerūt. aut philo
platonē seq̄t aut plato philonē. hic romā deniqz veniēs cū petro aplo p̄uersatio
nē habere cepit. a quo de fide optime edoct^o: multa de laudib^o xpiane religionis
postea scripsit: q̄ (vt diuus testat hieronym^o) inter ecclias cōputant^o codices
et quāmaxie in q̄nqz moysi libros p̄claros edidit cōmētarios: sunt et alia eius cō-
plurima scripta.

Tetrarchus pbs

Agrippina ger-
manici cōiunx

Agrippina marci agrippe ex iulia octauiani cesaris filia genita fuit. Gaij cali-
gule impatoris mater: q̄ inter mulieres p̄claras computat. hoc tpe a Tiberio
mult^o iniurijs vexata: mortē sibūpsi a cibo abstinēdo impetrauit. hec adhuc admo-
dū adolescētula germanico sue etatis insigni iuueni et plurimū reipublice oportuno
ac tiberij cesaris augusti filio adoptiuo nupta fuit: satis ob hoc fulgida. hec ex eo vi-
ro suo cū tres enixa fuisset mares: ex q̄bus vn^o Caius calligula fuit: qui postmoduz
romanis p̄fuit. et totidē eque semellas: ex quib^o agrippina neronis mater extitit. Cū
ope tiberij p̄tis vt p̄ compto habitū est veneno sublatū virū suū egrefferet. et femi-
neo ritu plagore plurimo viri sui necem desleret. in tiberij odiuz incidit. adeo vt ab
eodē eā brachio tenēte et obiurgationib^o plurimis infestaret. Sed egregia mulier
indignū rata qd̄ i se agebat a cesare: morte fastidia stomachi p̄ncipis effugere dispo-
suit. q̄ cū aliter satis comode nō daret: fame generoso aio accersire statuit. et p̄festim a quocūqz cibo absti-
nere cepit. qd̄ cū relatū esset tiberio ignarus quo ieiuniū tenderet: ne tam breui spacio sese suis subtraheret
iniurijs: nil p̄ficiētib^o minis aut verberib^o vt cibū caperet: eo vsqz deductū est vt cibū gutturi eiusdem violē-
ter impingi faceret: vt hoc mō alimēta nolenti p̄staret. At agrippina quātomagis exacerbebat iniurijs: tā-
to acrioris p̄positi et incepti perseuerans: scelesti p̄ncipis insolentiā moriēs supauit. qua quidē morte et
si plurimū glorie sibi apud suos quesiuerit agrippina: tiberio tñ longe amplius ignominie reliquit.

Agrippa magnus

Agrippa magn^o aristoboli regj filij patri i regnū succedēs: regnauit ānis se-
ptē iudeis. hic fuit nā bon^o et ciuitatē iherosolym^o p̄p̄ijs sumptib^o plurimū exorna-
uit. fili^o aut̄ aristoboli quē pater herodes interfecerat ad tiberiū venit. illo aut̄ nō
suscipiēte accusationē: residēs rome ad aliq̄rū potētū noticias ambiebat. maxi-
mis aut̄ colebat officijs germanici filij Gaiū: cū adhuc esset p̄uat^o. Qui cū futu-
rū eū aliq̄n p̄dixisset impatorē: apud tiberiū accusatus fuit. is statim cōcludi ius-
sit agrippā qui sub grādi erūna vsqz ad mortē tiberij in carcere p̄ sex menses tene-
bat. Sed eo defuncto gaius eū a vinculis soluit: et tetrarchiā philippi ei tradidit
iam e m̄ iste decesserat et regem appellauit. et p̄ cathena ferrea quā gerebat in car-
cere aureā ei condonauit. Cūqz e roma p̄rexisset iherosolym^o: templū visitans: hostias ce-
lebrouit. Ibiqz cathenā aureā quā ei gaius dederat suspendit. vt maximū casum eius ex hoc p̄petuo indica-
ret. inde theatrū romano more p̄struxit et amphiteatrū: et alia plurima monimēta. Demū in cesariā descē-
dēs cū se deū appellari p̄misisset ab angelo pcussus: et tumēte corpe: ait q̄ mō dicebar de^o nūc mortj nexib^o
p̄stringor: q̄bus dictis anno etatis sue. 57. expirauit. Relinquēs agrippā filij decimūseptimū annū habē-
tem heredē et tres filias beronice: mariā et drusillā. Habuit quoqz frēm noie herodē calcidis regē: qui pro-
pter tenerā filij etatem in regno p̄fuit.

Bexta etas mundi

Ratisbona insignis et memorie digna
 vrbis ac libera ad ripas danubij sita: a
 Tiberio Nerone condita: anno quo xps
 ihesus pro salute generis humani passus est.
 Baiorarie olim metropolis hanc regionem anti-
 quitus norici tenuere. Cuius adhuc portio trans
 danubium sita noricum appellant. Noricis autem
 baioarios successisse. Et cum reperia vetustissi-
 mos codices hanc baioariam appellant: quas
 moderni bauariam dicunt. et a bois baioaricum
 nomen descendisse persuasum est. Cui Strabo vi-
 res adhibet romani baios galloz gentes e fini-
 bus iecerunt. Inde migrantes circumiacetes hi-
 stro loco cuius thauristis habitauerunt. Constat igitur
 eos in pannonia consedisse: et inde facile in no-
 ricum continuam regionem migrasse. Quamque olim de-
 serta ut Strabo tradit nunc cultissima est. ma-
 gnas et ambitiosas ciuitates habes et oppida
 nobilissima. Ratisbona vero ornatu ceteras ex-
 cellit. Pontificales vrbes in ea quinque sunt: qua-
 rum nunc metropolis est Salzburga vocata ex
 flumine cui adiacet. veteres iuuuaria vocauerunt.
 Ratisbonensis autem episcopus olim clarissimus fuit: cui et
 tota bohemia subiecta erat. hec vrbis septem no-
 nis insignita fuit. quibus in suis iuribus et libertatibus
 claruit. Primum a sui conditore Tiberina vel Li-

berina dicebatur. Tiberius enim iulii augusti vxo-
 ris filius: et ipsius augusti preuignus: quem cum au-
 gustus in filium adoptasset: mox magno exercitu
 cooperato contra noricos et vindelicos misit: qui
 eos in prelio superauit et hanc urbem apud noricos
 edificauit. Secundo vrbis quadrata longo tpe di-
 cta. cum ad quadratam figuram et quadratis lapidibus
 magnis muro circumdata fuit uti in reliquis ve-
 terum muros retro sanctum paulum cerni potest. Tercio
 hyatospolis vel biaspol ob ruditatem populi agre-
 stis: qui ore hiantem ut rurales finitimi faciunt ver-
 ba hyantia proferebant. vel ab hyantiu agrum prope
 ciuitatem confluentem cum danubio naba et ymber etc.
 flumini in latere aquilonari confluentem. Quarto ger-
 meinshheim a populo germanie qui eam frequenter
 solebant: vel a germanico qui ciuitati profuit.
 Quinto reginopolis ob frequenter conuentiones
 principum et regum ut hodie aree turres ac excelsa
 edificia magnatorum ostendunt. Sexto imbripolis a
 flumine: cum ymber flumen septentrionem versus in da-
 nubium fluit. et vernacula lingua hoc nomen regen-
 spurg adhuc seruat. cum in tali confluentem olim ciui-
 tas incepta fuit. Septimo ratisbona dicitur. cuius ra-
 tes ob mercimonia et tpe karoli magni ad bella
 ibi confluebant: et tamquam firmiter sita et edificijs ro-
 borata: hodie ratisbona appellatur Danubio autem

fluvius germanie pmaximus. qui z hister dicitur
 vt Solinus habet germanicis iugis oris: mon
 te effulsis qui rauracos gallie aspectat. Sexagi
 ta annos in se recipit ferme oēs nauigabiles z
 hanc urbem insignē preterfluit. Et firmissimo
 ponte lapideo plurimoz artiu ciuitatē cū subur
 bio iūgit. De quo scribit. Pons fieri cepit dñi
 dum annus incepit. Mille centenis decē semiqz
 denis. Karolus magnus christianissim⁹ impator
 cū armis baioariā sibi subiecit: z taxilo baioa
 rie dux desiderij regis longobardoz gener⁹: quē
 prius deuicit stimulis vxoris concitat⁹ humis si
 bi p̄simibus sollicitatis bellū in karolū mouet.
 Is sua celeritate pacē cōfecit obsidib⁹ ante rece
 ptis. urbē ratisbonā tūc q̄dratā dictā aggressus
 cōuersus in eos q̄ eā occupabāt a fide nra alie
 nos. Et eas vicepit coegitqz vt xp̄i fidē integre
 reciperēt. In eo bello magna cedes hoim ante
 ratisbonā edita. Et magna multitudo infidelū
 ac hūnoz absūpta de suis q̄s aliq̄s amisit: qui in
 basilica sc̄i petri extra muros vrbis sepulti sūt.
 Ab eo tpe hec inclita vrbis magnū incrementuz
 accepit. Basilica q̄s decorat episcopali sumo: in
 honore tandē sc̄i petri dicata: pri⁹ ob fraternita
 tē canonicoz ratisbonensiu z remēsū ecclia sc̄i
 remigij appellata. Opus preclarissimū in vrbe

nondū cōpletū. Et cenobio sc̄i Emmerāmi or
 dinis sc̄i b̄ndicti amplissimo: mōasteriaqz dñia
 rū plura hz: precipue super⁹ mōasteriū virgi
 nis gliose. Inferius in q̄ diuus Erhardus eps
 quiescit. Plures i ciuitate domus cōsecratas ec
 clesias hnt: z pprias sacerdotes. Arnolfus aut
 impator q̄ hūc locū pre ceteris imperij locis sū
 me dilexit. mur⁹ ampliauit z mōasteriū sancti
 emerāmi inclusit z plurimū adornaui. Acede
 em̄ noztmānoz rediēs baioariā ossa sancti dio
 nysij ariopagite in fine sue etatis cenobio tradi
 dit cū libro euāgelioz ornatissimo ac lris aureis
 p̄scripto: z demū apud eos sepult⁹. Ornat⁹ z h
 ciuitas glorioso martyre sc̄o Emmerāmo ep̄o:
 z sc̄o wolfgango eius loci vndecimo ep̄o: q̄ mi
 ra ap̄ eos gessit: mōasteriūqz sc̄i pauli p̄stru
 xit. Albertus q̄s magn⁹ oim doctrinarū peritissi
 mus apud eos ep̄atū rexit. Ideo de his patro
 nis per ratisbonēses scribit.
 Gaude ratisbona super excellentia dona
 Concludis duo bis in te gratissima nobis
 Corpora sanctorū sacer est dionysius horū
 In numero primus emerāmus laude nec imus
 wolfgang⁹ erhardus neuter medicamie tard⁹
 Quatuor istoz precibus necnō alioz
 Dic cōtentoz ducamur ad astra poloꝝ

Beretas mundi

Vienna panonice nunc austrie urbs preclara
rissima ad danubium sita. Is fluvius ba
uaria: austria: yngaria secas: p rasciam
atq; bulgaria cum sexaginta nauigalibus i euriu
descedit. Multasq; et memorabiles alluit vrbes
Inter quas nulla ditior: nulla populosior: nul
la vetustior est q; Vienna australium ciuitatu re
gionisq; caput. Hec olim flauianu (vt in vetust
dudu privilegijs habet) appellata. A flauio pre
fecto qui huic regioni preuit: ac vrbe inchoauit
aut ab imperatore flauio ad danubiu pfecto vt
gras ob romani impij metas collocaret. Et ibi
codita vrbs ex artis vocabulu sortita sit. Cuius
flauianu theotonicu flabien. pnunciat: no est ab
re longo tps tractu: prima vocabuli sillaba re
mota (vt plerumq; fieri coperim) bien remansisse
Indeq; dicta Vienna. Quamq; aliq; a paruo flu
mine qd inter suburbia fluit noie vienna dictus
putat. Vienna aut vrbs magnifica ambitu mu
roz cigit duoz miliu passuu: s; habet suburbia
maxima et ambiciosa: fossa et vallo cincta. vrbs
aut fossatu magnu habet: indeq; aggerē preal

tum: mentia deinde spissa et sublimia frequetescit
turres: et pugnacula ad bellu prompta. Edes
ciuium ample et ornate: structura solida et firma
alte domoz facies magnificeq; visunt. Anu id
de decori est q; tecta plerumq; ligna contegunt pau
ca lateres. Cetera edificia muro lapideo consi
stunt. picte domus: et interi et exterius splendet
Ingressus cuiusq; domu in edes te picipis ve
nisse putabis. Nobiliu prelatozq; domo libere
sunt. Sanctis celu tenentib; ipsiq; maximo deo
templa dicata et ampla et splendida secto lapide
costructa plucida: et colunarum ordinib; admiranda.
Sanctoꝝ plurime et preciose reliquie. Argē
to auro et gemis vestite. temploꝝ ingens orna
tus. Ciuitas in episcopatu Pataviensi est: maior
filia matre Quatuor ordines medicates Scoti
et canonici regulares sancti augustini admodum
diuites habiti. Monialesq; sacre et sancte virgi
nes. Ibi q; monasteriu est ad sanctum hierony
mu nuncupatu: in quo meretrices couerse repe
riunt: que die ac nocte hymnos lingua theoto
nica decantant: quaru si qua redire ad peccatum

cōprehensa fuerit in danubiū precipitat. Sed agunt ibi pudicā sanctāq; vitas. Rarus de his fmo mal^o audif. Scola q; hic ē liberaliū artifi ac theologie ⁊ iuris pōtificij. Noua tñ ⁊ ab vr/bano sexto papa pcessa: magn^o studētū nūmerus eo cōfluit ex vngarie ⁊ alemanie partib^o superioribus ciuitatis ppl^s quinq;ginta miliū cōmunicatū credit. Cōsulatus octo ⁊ decē viroz eligif tum iudex qui iuri reddēdo preest deinde magister ciuiū qui curā ciuitat^s gerit: magistratus alij nulli sunt nisi qui vini exigunt vectigal ad illos oīa referunt quoz potestas annua est. Incredibile videri pōt quot p dies singulos in ciuitatē victualia ingerunt ouoz ⁊ cancorum mlte quadrige adueniūt. Pistus panis carnes pisces volatilia sine numero afferunt: vbi ad uesperascit nihil venale ex his inuenies. vnde mia his ad quadraginta dies ptendit. Nullo nō die trecenti currus omisti vino: his terq; inferunt. Ducentos ⁊ mille equos indies ad op^o vindemiariū exercent. Incredibile dictu est quāta vis inducat vini quod vel Vienne bibif vel

ad extraneos per danubiū contra cursum aque magno labore mittit. Celle vinarie adeo pfunde ac spaciose sunt: vt sub terra nō minus quas supra terrā edificioz apud Vienne esse ferat. Platearū solū: stratū lapide duro vt neq; plau/stroz rotis facile conteras. In domibus multa ⁊ munda suppellex. Equozum iumentoz ⁊ oīs generis capacia stabula vbiq; fornice aule late verum his estuaria sunt loco triclinioz que ab his stube vocant: nam hyemis asperitatem hoc domitant modo. Fenestre vndiq; vitree plucet: ⁊ hostia plerūq; ferrea. In his plurime aues cantant: rare apud eos familie vetuste: ad uene aut inquilini fere omnes nouissimis diebus hec vrbs Vienne primaria Imperatoris Friderici tercij dum inimicitias maximas cum Mathia vngarozum rege gereret: multa eius bella in se concitauit: qui damna multa Vienne sibus ⁊ incōmoda imperatori intulit: ⁊ tandem ciuitatem ei abstulit: quam post mortem Mathie Fridericus tercus iam veteranus per filiū Maximilianū regem in suam potestatem iteratō redegit.

XIX milia

§ NUREMBERGA §

S. Lorenz.

S. Sebaldus.

Bexta etas mundi

Nuremberga vrbs tota germania: et apud exteras gentes nominatissima celeberrimaque. Emporium germanie amplissimum: magnificis operibus publicis et priuatis ornata. Arx regia in colle vrbi supereminet vetustissima. ex qua intra urbem et extra prospectus est. A qua ciuitatis nomen ortum fuisse quidam arbitrantur. quam plerique a Tiberio Nerone imperatore: post tiberine constructionem conditam. Aut a Druso Nerone fratre suo qui germanos deuicit denominata dicunt Nurobergam. Tiberius enim cesar genus paternum a Tiberio Nerone trahit. qui Iuliam Drusillam (ut Suetonius tranquillus scribit) grauidam: et ante iam apud se filium emixam: petenti Augusto concessit. Nec multo post dies obiit utroque liberorum superstitibus Tiberio Drusoque Nerone. Inter cognomina et Neronis assumpsit: quod significat lingua sabina fortis et strenuus. Tiberius post hec comata Galliam rexit. et barbarorum incurSIONIBUS et principum discordia inquietata. Ex hinc Rheticum: vindelicumque bellum inde Pannonicum indeque Germanicum gessit. Rhetico atque vindelico gentes alpinas. Pannonico Brennos et Dalmatas subegit. Germanico quadraginta milia deditioz trajecit in Galliam iuxtaque ripas Rheni sedibus assignatis collocauit. Quasobres et ouas et curru urbem ingressus est triumphalibus ornamentis ornatus. Cui postea glorie amplior cumulus accessit: toto illirico quod intra Italiam regnumque Noricum et Traciam et Macedoniam interque Danubium flumen: et sinum maris Adriatici patet perdomito et in ditionem redacto. Iste Claudius Tiberius Nero (ut Eutropius tradit) prudens in armis: satisque fortunatus ante assumptam imperium fuit. Et ciuitates suo nomine appellari iussit. Vetustissimi tamen historicorum codices litteris scripti peruetustis. eam arcem castrum Noricum appellant. Romani enim ut hostes post alpium saltus meatusque insidentes: ab incurSIONIBUS prohiberent. In colibus et tumulis Norice ac plerisque regionibus germanie arces extruxerunt. De quo si plura sine testimonio dixerimus: fidem nobis parua adhiberi iri dubitamus. Cum in Noricis (ut Strabo grauissimus auctor tradit) et Thauris habitet horum omnium impudentissimas incurSIONES repressit Tiberius: et eius frater Drusus estate vna: per tota alpium ipsarum montana quidam terrarum extant tumuli: qui comode coli valeant. vallesque bene condite. De quo meminit Virgilius in fine tercii libri Georgicorum. Tum sciat aerias Alpes et Norica si quis castella in tumulis. Ea presidia posuerunt que germanos a rebellionem ac motibus deterrent. Habet itaque hec vnicum verticem in qua vetustissimum castellum vrbis pro custodia constructum est. Gloriosus quoque pontifex summus Pius eius nominis ordine secundus scribit. De Nuremberga dubium Franconie an Baioarie cedat: Ipsum nomen indicat ad Baioarias urbem pertinere: Nuremberga enim Noricum montem significat. Ob quam rem patet Noricorum ciuitatem fuisse. Noricis autem Baioarios successisse. Ea nunc portio terre Baioarie: que inter Danubium et Nurembergam iacet Noricum appellatur. Ciuitas tamen in dioecesi Babenbergensi: que ad Francones pertinet: sita. Ipsi Nurembergenses nec Bauari nec Francones videri volunt. Sed tercium quoddam seperatum genus. Urbs ea nobilis aune pugnatio interlabitur. et in partes duas diuiditur: ac pontibus lapideis pulcherrimis trabitur. In agro sterili et arenoso condita. atque ob eam rem industrioso populo. omnes autem plebei opifices ingeniosissimi aut plerumque negociatores prudentissimi. Repertores et magistri mirandarum ac subtilium operum et arcium que ad decorem ac utilitatem hominum plurimum conducunt. Quamquam hec inclita vrbs a quibusdam inter nouas numerari censeatur. cum paucis in veterum monumentis reperitur: nullaque antiquitatis vestigia in ea appareant: preter arcem opus laude et vetustate dignum: atque perpauca edes. Cum igitur de nomine ac conditoribus qui fuerunt et quibus temporibus certatio sit et sub iudice lis: ea relinquamus: cum de alijs urbibus ne dum Italie et Germanie: Verum et de Roma matre urbium dubium extat. Nam urbem terre marisque dominam quam nunc Romani incolunt ut Dionysius Halicarnasensius de antiquitate Romanorum tradit: vetustissimi barbari siculi tenuisse dicunt qui vero ante hoc fuerint: neque ut habitata sit ab alijs: neque ut deserta fuerit: nemo quicumque habet certi quod dicat. quam aliqui a congregatione hominum: alij a Troianis: alij ab Euandro: ceteri a Romulo conditam scribunt. Reliqua igitur prosequamur. Constat Nurembergam temporibus Karoli magni in flore fuisse. Karolus enim magnus rex Francorum qui talia tamquam multa gerebat ut simul ecclesiam: Romanorumque imperium instauraret. Saxonibus domitis: Brittonibusque Gallicis sibi federe coniunctis: pacem cum Tassilone Baioariorum duce. Adriano pontifice Romano sequestre iniit. Sed cum accersitus Tassilo nec accederet: nec obsides ex federe promissas mitteret. Bellum illi Karolus indixit: ducens in Baioariam copias tripartito distribuit. Ipse enim cum parte tercia copiarum Nuremberge: et in locis finitimis sua firmabat castra. Et Austrasios Turingos et Saxones ad Danubium castrametari iussit. Pipinus filius cum exercitu Italico ad Tridentum desedit. Cum itaque Karolus prudenti consilio castra firmasset prope Nurembergam in formam sui tentorii Sacellum construxit: quod postea Leo tercius summus pontifex: cum ad Karolum properaret qui apud Paderbunam Saxonie oppidum erat summa acceptus reuerentia: proceresque dedit: qui honesto illum deducerent comitatu. Rediens Roma in honore diue Katherine martyris dicauit. Ferunt nonnulli eam urbem fuisse olim sub dominio nobilissimi comitis Francorum Alberti: qui cum fraude Hattomis episcopi Maguntinensis a Ludouico impatore obtruncatus deinde in ius imperij cessisse. Postea vero quibus in ditionem imperij venit: Summa fide: constantia: et officio Romanum imperium coluit. Regibusque Romanis fide constantissima semper seruauit. In discordia tamen Cesarum calamitates ac damna graua pertulit. Henrico enim quarto regnum occupante filius eius rex Romanorum per diuinitatem ut videtur ultione: patre bello persecutus fuerat. Recessit itaque filius in Nurembergenses fide genitorum

seruantes: auxilio suorum fretus: Nurembergā obsessam recepit: quod Otto Frisingensis et Gottfridus Uiterbiensis haud ignobiles historici scribunt. Idem Henricus rex herbipolim petēs. Erlongo electo Robertum prefecit. Deinde dimissis saxonibus cū baioarijs: castrum noricū obsidione cingit. Ipsos expugnato: Ratisbonā norici ducatus metropolim adiit: quē pater euestigio subsequēs roberto fugato: erlongū restituit. Inde pgressus ratisbonensium auxilio filio vrbe fugato: ibi Alricum pontificē cōstituit ac Theobaldi marchiā p bohemos deuastauit. Conradus sueuus qui defuncto Lothario in romanorū reges declaratus erat: ac ducēte in asiā expeditionis suasu diui Bernardi abbatis clareualensis munus assūpsit eam vrbe instaurauit: et insigne monasteriū et abbatiam ordinis diui benedicti ad sanctū egidiū nunciū patū: In celebriori vrbis loco fundauit. Nurembergenses a conrado rege Ceterisq; romanis impatorib; incrementū plurimū habuerunt: nec arbitrandū est eam vrbe istius pulchritudinis et amplitudinis a pncipio instaurationis fuisse. Verum temporibus karoli quarti imperatoris romanorū ac regis bohemoꝝ maiore ambitu: menibus nouis aucta fuit. Munia nūc extat: post alta menia et antemuralia: ingenti claudif per circuitū profunda ac lata fossa. Habet quoq; pugnacula. murum crassissimum: et turres quinq; et sexaginta supra trecentas. Estq; edibus ciuū amplissimis et firmissimis exornata. et in medio ferme germanie sita. Ciuēs eius cum industriosi sint: legibus imperialibus instructi. Senatū et magistratus ordinem habent a plebe distinctū. vetustiores ciues rempublicam administrāt. plebs tamen suis rebus studet et de publicis minime curiosa est. Plures in ciuitate basilice ample et ornatissime extāt. Et preter parrochiales ecclesias celeberrimas sancto Sebaldo et sancto Laurentio dicatas Quatuor mendicantiū loca magnifici operis habet: que ciues diuersis temporibus edificauerunt. Monialesq; sacre virgines ad diuam Katherinam et sanctam Elaram duo monasteria habent. Cruciferi ordinis theutonicoꝝ spaciosa vrbis loca possident. Extat quoq; in ea Carthusiense cenobiū edificij magnificentia amplissimū et pulcherrimū. atq; sanctissime virginis marie sacellum regale in foro ornatissimū cum fonte pulcherrimo. Gaudet hec insignis vrbs de suo regio patrono diuo Sebaldo. is fuit vita et miraculis clarus: Et signis imperialibus. Palliū enim: enses: sceptrum: poma: coronāq; karoli magni Nurembergenses in eorū archiuis obseruant. que in coronatione noui regis ob sanctitatē et antiquitatē auctoritatē prestant. Datur em; hoc vetustati: vt plus maiestatis habere videant: pondere noua carent. Ornat q; q̄maxime impreciabili ac diuinissima lancea que ihesu xpi latus in cruce aperuit. Ac particula crucis famosissima. et alijs reliquijs toto orbe celebrandis. Que die tredecima post pasce gaudia: populi frequentia ex varijs prouincijs summa deuotione quotannis visunt. Ideo in eius laudem adiungit.

O decus eximium norici Nuremberga serena
 Urbs celebranda nimis regia siderea
 Tu populosa viris: tu formosissima rerum
 Virtutumq; parens: tu religionis amatrix
 Iusticiam sacramq; fidem: pacemq; propinquis
 Antiquasq; patrum leges ante omnia seruas

Sacrofancte militantis ecclesie fundamenta quibus tota huius edificij fabrica confidenter innitit sunt sancti apostoli. quos deus elegit primitias in salutem gentiū omniū. Ipsi sunt bases ecclesie super fundamento: preter quod nemo aliud ponere potest quod est christus ihesus summo angulari lapide solidati: vt veritas que ante legis et prophetarum preconio vehebatur per apostolicam tubam in salutem vniuersitatis exiret: sicut scriptū est. In omnem terram exiit sonus eorum. Ab ipsis nāq; est p pagata ecclesia: et vsq; ad mundi terminos verbo predicationis extensa. hanc doctrinis: miraculis: exemplis: sanguisq; effusione plantauerunt. Quapropter digne patres: fundatores: edificatores: ordinatores pastores et pontifices vniuersalis ecclesie vocant. Huius aut muneris sacramentū ita dñs ad omniū apostolorū officium pertinere voluit: vt in beatissimo petro omniū apostolorū summo collocaret: vt ab ipso q̄si quodam capite dono suo velut in corpus omne diffunderet vt extorem se misterij intelligeret esse diuini qui ausus fuisset a petri soliditate recedere: hunc enim in consortiū indiuidue vnitatis assumptum. Id qd dñs erat voluit nominari dicendo. Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: vt eterni templi edificatio mirabili munere gr̄a dei in petri soliditate consisteret: hanc eccliam sua firmitate corroborens: vt illā nec humana temeritas posset appetere: nec porte inferi contra illā pualerent.

Sannus deus ac parēs oīm: vt nouis culto-
ribus nouā legē daret doctorē iusticie misit
e celo. Is vt premissū est cruci affixus vltro
sp̄m posuit. Sed qm̄ predixerat se tercia die ab infe-
ris resurrecturū: metuētes ne a discipulis surrepto
corpore vniuersi resurrexisse eū crederēt: detraxerunt
eū cruci: et cōclusum in monumēto firmiter militari
custodia circūdederūt. Verū tercio die ante lucē: ter-
remotu facto: repente patefactū est sepulchrū. Et cu-
stodes attoniti obstupescerāt pauor. integer e sepul-
chro ac viuis egressus in gallileā pfectus est disci-
pulis pgregatis: scripture sancte lras id est pph̄arū
archana patefecit: que anteq̄ pateret perspicī nullo
modo poterāt: qz ipsius passionēq̄ eius annūciabāt.
Ordinato vō discipulis suis euāgelio: ac noīs sui pre-
dicatione circūfudit se repente nubes: eūq̄ in celum
sustulit q̄dragesimo post passionē die. Post beatā
em̄ et gloriōsam resurrectionē quo verū dei templum
iudaica impietate resolutū: diuina in triduo potētia
suscitauit. Quadragenarius sanctorū dierū numerus
expletus: mora corporalis p̄ntie extēdit: ut fides re-
surrectionis documentis necessarijs muniret. Apli
itaq̄ et discipuli oēs post ascēsiōne dñi (sicut Lucas
i actibus ap̄loz meminit) a mōte oliueti regressi sta-
tim venerūt hierosolymā: et ascenderūt in cenaculus
vbi manebāt in orōne et humanitate pseuerātes cum
mulieribus et maria matre ihu et fr̄ibus eius meditā-
tes in lege dñi: ac mādatorū eius die ac nocte: donec
induerentur v̄tute ex alto. In his aut̄ diebus q̄ inter
resurrectionē dñi et ascēsiōne fluxerūt mor̄ dire mor-
tis auferē. Et nō solū aīe: sed etiā carnis immortalitas
declarat. In his per insufflationē dñi infundit aplis oībus sp̄s sanctus: et b̄to ap̄lo petro supra ceteros

Spiritus sancti missio

post regni clanes ouilis dñici cura mandaf: Per omne deniq̄ hoc tēpus puidētia dei curauit: atq̄ suoz et
oculis insinuauit et cordibus: vt dñs ihs vere agnosceret resuscitatus: qui vere erat natus et passus et mor-
tuus. Ab illo aut̄ die quo dñs super oēm celoz altitudinē ascendit: decimus dies occurubat qui ab eiusdē
resurrectione q̄nquagesimus: vt sacra testaf historia. Eū discipuli pariter essent: acceperunt munera sp̄s
sancti pmissa que poscebant. Et factus est repente de celo sonus: et repleuit totam domum vbi sedebant et
apparuerunt illis dispartite lingue tāq̄ ignis: et repleti sunt oēs spiritus sancto: et ceperunt loqui varijs lin-
guis. Sicut em̄ hebreo quondā populo ab egyptijs liberato: qui quagesimo die post imolationē agni lex
data est in monte syna. Ita post passionē qua verus dei agnus occisus est: q̄nquagesimo a resurrectionis
eius die in ap̄los plebeq̄ credentiū sp̄s sanctus elapsus est: vt facile diligens xp̄ianus agnoscat inuicia ve-
teris testamenti euāgelicis ministrasse principijs: et ab eodem sp̄u conditū fedus a quo primū fuerat insti-
tutū. His aut̄ muneribus imbuti apli oīa que de xp̄o p p̄phetas scripta fuerāt p̄tinus intellexerūt: Cōmū-
niq̄ decreto simbolū edentes: nr̄e fidei fundamēta iecere. Et petrus quidē ap̄loz princeps iuxta hieremie
pp̄hetia et isaie atq̄ psalmiste dixit. Credo in vnū deum patrē oīpotentē creatore celi et terre. Andreas in
abacuck verbo subdidit. Et in ih̄m xp̄m filiū eius vnūcū dñm nr̄m. Cui et Johannes adiecit. Qui conce-
ptus est de sp̄s sancto natus ex maria v̄gine. vt isaias predixerat. Ecce v̄go p̄cipiet et pariet filiū. Iacobus
vero et isaie p̄phetia affirmās dixit. Passus sub pontio pilato crucifixus mortuus et sepultus. Thomas
deinde Osee p̄phetia contestās ait. Descendit ad inferos: tercia die resurrexit a mortuis. Postea Iacob⁹
maior ptulit. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris oīpotētis. Philippus q̄s mox adiciens inquit
Inde venturus est iudicare viuos et mortuos. Bartholome⁹ postmodū cecinit dicens. Credo in sp̄s san-
ctū. Cui Matheus subiecit Sanctā ecclias catholicā. Symon vō et Judas atq̄ Matbias deniq̄ reliquos
p̄fecerūt dicētes. Sanctorū cōionē. Carnis resurrectionē. Et vitā eternam Amen. Symboloq̄ p̄fecto apli
multa p̄stituerē de oī ecclia: inde diuino cultu intenti Iacobū fr̄em dñi hierosolymoz p̄tifice cōstituerūt
virū a n̄tate sanctissimū: q̄ missas simplici ritu celebrare cepit dicēdo pater nr̄ et c. Hac q̄ppe rōne xp̄iana
respublica viroz scz et mulierū crescere multū cepit. Propter qd̄ petrus ap̄ls bonis institutis ecclias p̄fir-
maturus septē diaconos delegit videlz Stephanū: philippū: procorū: nicanoz: tymonē: parmenā et nico-
laū anthiocenū aduenā. Illi q̄ ad veros xp̄i ministros p̄tinebāt pagere ceperūt. Totū postremo orbē p̄ p̄-
uincias inter se partiti sunt. Et thomas quidez parthos: medos: persas: hircanos: bactrianos et interna
gentiū indoz for̄it⁹ est. Mathe⁹ macedoniā et ethiopiā. Bartholome⁹ licadoniā et citeriorē indiā. Andreas
achaiā et scythiā. Johannes post mortē virginis marie asiā. Petro aut̄ pontus gallacia bithinia capadocia
italia et tandē roma obtigit. Iacob⁹ maior hispaniā: Judas mesopotamiā. Symon zelotes egyptū: Phi-
lippus gallias et c. accepit: de q̄bus aplis mox narrabim⁹. Discipuli itaq̄ p̄ puincias disp̄si fundamenta
ecclie vbiq̄ posuerūt: faciētes et ipsi i noīe magistri dei magna et pene incredibilia miracula: q̄ descendens
instruxerat eos virtute ac p̄tate qua posset noue annūciationis ratio fundari et cōfirmari.

Gloriosissima semp̄q; virgo maria dei genitrix intemerata: post ascensionē dñi ihesu: cōuersationē ad humane vite exemplū (lucā in actibus ap̄loꝝ testāte) generaliter cum ap̄lis habuit: quosq; repleti fuerunt gr̄a sp̄s sancti. Post missiōe v̄o sp̄s sancti et ap̄loꝝ disp̄sionē vt diuus Hieronym⁹ refert. Gabriel archāgelus tāq; celestis paranymp̄us eā virgine sanctā et corpe et mēte intactā custodiuit: atq; iohānes euāgelista cui eā de cruce fili⁹ cōmiserat: virgo v̄ginē seruauit of̄ficiosissime vsq; in fines vite suē: et tāq; adoptiu⁹ fili⁹ administrauit. Habitatio aut̄ ei⁹ vsq; ad mortē p̄e nimio amore ī loco illo fuit vbi oīa in quibus passus fuerat loca inuisere possēt: vt suis cōsolaret̄ aspectibus. et in mōte syon cella vbi morabat̄ et iohānes missas celebrauit oñd̄is: quia (vt diuus hieronym⁹ scribit) impatiēs amor hoc inter cetera precipuus h̄z vt quē desiderat: semp̄ inuenire se credat. Nec mirū si christ⁹ est ab oībus amādus: multo ardent⁹ ab ea cui⁹ et dñs et fili⁹ erat. Multis eq̄dē afficiebat̄ dolorib⁹ et amoris ardorib⁹ estuauerat post fili⁹ ad celos ascensum: dñs secū tacite cuncta reuoluerat: q̄ audierat viderat et cognouerat. Tādes cū oī plena esset gr̄a: oīq; v̄tute illustrata. Anno a n̄tate fili⁹ ei⁹ ihesu xp̄i q̄dragesimonono etatis v̄o sue. 63. abdoꝝmiuit in pace: vberimeq; claritatis eterne gr̄am possidere meruit: quā ab eius filio christo ihesu plenissime accepit. Ad eius aut̄ exēq̄as deo sic volēte (vt doctores sancti scribūt) oēs affuere ap̄li. Et dñs ipse n̄ ihesus christus cū tota celoꝝ curia: quātus fas est credere: eidē tot⁹ festiuus occurrit: et eius gaudio eā in aīa et corpe in celum assumpsit. Secūq; ī throno collocauit. Vixit aut̄ post mortē fili⁹. i. 6. annis: cui⁹ antea. 47. etatis haberet annos. Nulli aut̄ dubium in eius gloriosa assumptione et coronatione oēm illā celestem iūm tunc exultasse ineffabili leticia: tunc iocundatā esse inestimabili charitate cū oī gratulatione iubilasse: nec mirus q̄ honor matern⁹ ei⁹ est. qui est natus ex ea quez oīs celoꝝ ordo venerat et adorat: sup se eleuatu cū p̄e in sede maiestatis dñi. Ad throni igit̄ celsitudinē intemerata mater et v̄go. p̄cessit: atq; in regni solio sublimata: p̄ xp̄m gl̄iosa resedit.

Assumptio marie dei genitricis

Coronatio Glorose uirginis Marie In celis

A m̄di. 9233. a. k. 34.

Petrus papa primus: ap̄loꝝ princeps: natione gallileus ex bethsaide vico: iohānis filius andree ap̄li frater: primus sedit annis septē post ascensionē dñi ī ep̄scopali sede apud antiochiā vrbes fuit aut̄ petrus ille quē his verbis xp̄s allocutus est. Beatus es symon bariona: q̄ caro et sanguis nō reuelauit tibi: sed pater meus qui est ī celis. Et tu es petrus et sup hanc petrā edificabo eccliam meā. Et tibi dabo clauēs regni celestis: p̄tatemq; ligādi et soluendi. Is v̄o oīm diligentissimus vbi asiaticas ecclias satis confirmasset: cōfutat̄ eoz opinionibus qui circūcisionez approbabāt post predicationē dispersionis de circūcisione in ponto: galacia: cappadotia: asia: bithunia. ab herodis carcere liberatus: in Italiā venit et rome primā cathedrā tenere cepit secundo Claudij anno. Cum ea vrbs totius mundi caput esset: etiā p̄ticipali sedi cōuenientē esse cernebat. Sedit aut̄ in ea annis. xxv. et mensibus septem. Petrus itaq; romā tunc venit et q̄d hanc sedē p̄ticipali dignitati cōuenientē. cernebat. et huc p̄fectus intellexerat symonē magū samaritanum quendā: qui prestigijs suis eo erroris taz deduxerat populū romanum: vt deus crederet. Rome em̄ iam titulum adeptus erat inter duos pontes positū ac latinis l̄ris sic scriptū symoni deo sancto. Hic dum ī samaria esset tamdiu se credere ī christū simulauit: quo ad baptismū a philippo vno ex septē diaconib⁹ acciperet: quo q̄des postea in malā partē vtens: multaz heresum fundamenta iecit cū Selene impudica muliere: quā sceleris sociā habuit: puocare petrus miraculis morte pueri homonepharius ausus est: quē eius carmina p̄mo mouere visa sunt: verū eius postea nihilominus puer iaceret: in nomie ihesu petro iubente surrexit. hāc obrez indignatus symon vidente populo se volaturū ex capitolino monte in auentīnū pollicet. Cum iam volaret rogatu petri ad celū manum tendentis ac rogantis deum: ne deludi magicis artibus tantum populū sineret symon decidit et crus infregit. Cui⁹ dolore nō multo post aricie mortuus est: hinc symoniaci heretici originē habent: qui donum sp̄s sancti emere et v̄dere p̄sueuerunt. Primis postea Petrus quadragesimalē ieiunū instituit. Quas q̄ ep̄las q̄ canonicē nomianf̄ scripsit. Verū quia pluribus intentus esse non poterat: cum orationi et predicationi vacaret duos ep̄scopos ordinauit Linum sc̄z et Cletum: qui sacerdotale ministeriū populo romano et alijs exhiberent.

Caius cognomēto caligula: fili⁹ drusi augusti cesaris priuigni z tiberij nepos qrtus romanorū impator. mortuo em̄ tiberio a castrensi loco ducto impiuz occupat. caligule cognomē traxit: qz manipulario habitu inter milites educabatur: siue vt alij ferūt cum eius inuentum extitit deferendi caligas, margaritis insignitas. mākt i liuie auguste pauie sue cōtubernio quā defunctā pretextat⁹. p rostris laudauit. inde vicesimo etatj anno accit⁹ capreas a tiberio vno atq; eodē die togā sumpsit. Naturā tñ seuā atq; pbrosas inhibe re poterat. cōsulat⁹ qtuor gessit. opa sub tiberio semipfecta teplū augusti thea/ truzq; pōpeij absoluit. inchoauit aqueductum tiburti. multas tñ vrbes in suo noie edificauit z presertim apud thraciā calipolim vrbē insignē. Statura fuit eminenti pallido colore: corpe enormi: gracilitate maxia ceruicj z crurij z oculis z t pib⁹ cōcauis: frōte lata z torua. capillo raro ac circa verticē nullo. Vul/ tū vero natura horridū ac tetrū etiā ex industria efferebat. valitudo ei neq; cor poris neq; animi pstitit. vestitu calciatuzq; z cetero habitu neq; patrio neq; ci/ mili: ac ne virili quidē vsus est. sepe depictas gematasq; induit⁹ penulas: ima/ nissima facta augebat atrocitate verborū. ideo hō oim scelestissim⁹ iudicat⁹. nil em̄ vel domi vel foris strenue gessit. Auaricia oia expilauit: tāte libidinis fuit vt etiā sorozib⁹ stuprū intulerit: tante crudelitatis vt sepius exclamasse dicat⁹ vtinā pplus roman⁹ vnā ceruicē haberet. ita aut virgilij z liuij glie inuidit: vt paululū abfuerit: qn̄ eoz scripta z imagines ex oibus bibliotecis amoueret senecā arenā sine calce dicebat. Preterea agrippā regē iudee facit: herodē lug/ dumū relegat. Postremo a suis tādē necat⁹ impij āno tercio mēse decio cū vixit/ set annis. xxx. Cadauer clā i ortos lamianos asportatū: p⁹ crematū z sepultū

Claudij caligule patruus: quē nepos i ludibriū rebuauerat: impiuz accipiēs qnt⁹ romanorū impator ope z industria agrippe regis iudeoz imperiū: vt ioseph⁹ refert: accipe meruit. Is nat⁹ est lugduni eo die q p mū ara ibi augusto dedicata est: apuellatusq; tiberi⁹ claudij drusus discipli/ nis liberalib⁹ ab etate pma nō mediocrē opam dedit qn̄q; gesimo anno impe/ riū cepit. In cognoscēdo z decernēdo mira varietate animi fuit. Britaniā quā neq; an̄ Juliū cesarē neq; post eum quisq; attingere ausus est: in deditioez ac cepit: orchades insulas romano adiecit impio: sexto q; pfect⁹ erat mēse romā redijt: triūphauitq; maxio apparatu. Opa magna poti⁹ q; necessaria pfectit: p/ tria passuū milia partim effosso mōte: partim exciso canale absoluit egre: z p⁹ vndecim annos triginta milib⁹ hoim̄ ibi sine intermissione elaboratib⁹ portū ostie extruxit: ducto dextro leuaq; brachio ad cohercendos maris fluct⁹: vro/ rē duxit etiā petinā cū qua diuortū fecit ex leuib⁹ offensis. Post messalinam messale cōsobrini sui filiā i mrimoniū accepit quā cū cōperisset sup cetera flagi/ cia L. filio nupsisse: supplicio affecit: tandē illecebris agrippine blādicijs pre/ allectus cū ea nuptias pfectit. auctoritas dignitasq; forme nō ei defuit. Mā z p/ lixo nec exili corpe erat: z specie canicieq; pulchra: optimis ceruicibus. cibi vi/ niq; tpe z loco appetētissim⁹: historiā in adolescētia scribere aggressus est: nec minore cura greca studia secutus est. Postremo ab agrippina boletis veneno illitis necat⁹. Excessit aut. iij. idus octobris. lxvij. etatis impij. xiiij. anno. fu/ neratusq; est solēni principū pompa. Presagiū mortis eius fuit exortus crimi/ te stelle quam cometam vocant.

Nero claudij pūign⁹ z agrippine ex Dneo domicio ei⁹ viro fili⁹ sextus romanorū impator. nat⁹ est an̄ nouē mēses q; tiberi⁹ excessit cui priuz nomē domicius sicut z pzi. Cū claudij cesar ei filiā octaviā vrozem de/ disse eū neronē appellauit. Inter ceteras disciplinas puericie imbutus tpe z musica. equoz studio vel p̄cipue ab ineunte etate flagrauit: petulatiā: libidinē auariciā: crudelitātē sensim quidē pmo z occulte velut iuuenili errore exercuit Paulatiz vō inualescentib⁹ vicijs ad maiora palā erupit. Epulas e medio die ad mediā noctē p̄traherat: fuitq; auūculo caligule oib⁹ in reb⁹ nequior: z sce/ leracior. Mā et magnā partē senat⁹ interfecit. Tante p̄terea luxurie fuit vt frigi/ dis lauaret vnguētis. retibusq; aureis piscaret⁹ q; attrahere funib⁹ purpureis p̄sueuerat. Hec oia vicia principio impij sui ita occultauit: vt bonā spem oib⁹ p se ferret. Statura fuit pene iuxta corpe maculoso z fetido. sufflavo capillo. vul/ tu pulchro magis q; venusto: oculis cesus z hebetiorib⁹: ceruice obesci: v̄tre obiecto: gracillimis crurib⁹: valitudine p̄spera. Incendiū aut rome suo tpe a cliuo scauri ad exqlias vsq; sex dieb⁹ vagatū. mltas fortunas ciuiū cū p̄supsis/ set: ac ois culpa p̄ncipi ascriberef. Ipse: vt ait corneli⁹ tacit⁹: abolendo rumorū intentus: falsos testes sub/ ornauit q; id factū a xpianis causarent. vnde: z tot⁹ capti z interfecti sunt: vt lex eoz cadauerib⁹ p aliquot no/ ctes lumine cōtinuata dicunt. Sūt tñ q; dicunt illud incendiū ab eo excitatū fuisse vt troie ardetis similitudi/ nē cerneret. Sua senicia q; in senecā: lucanū: in matrē agrippinā z octaviā vrozē z oēs q; i p̄cio apd ciues erat vsus est. Tandē ppli romani irā z odiū in se p̄citauit vt ad penas quesit⁹ sit. Is fugiēs ad qrtū milia/ riū in suburbano liberti sui: semetipsuz interfecit. Obijt. xxx. z secūdo etatj anno impij vō quartodecimo.

Linea Impera torum Caius Caligula

Claudius

Nero

